

خدمات سلامت سطح اول

برنامه کشوری پیشگیری و کنترل بیماریهای

غیرواگیر

ویژه استفاده در شهر، حاشیه شهر و مناطق روستایی

**تشخیص زودهنگام و ارزیابی افراد از نظر سرطان روده بزرگ
(کولورکتال)**

پیوست ۱۸: شرح وظایف کارکنان در مراقبت بیماریهای غیرواگیر

تشخیص زودهنگام و ارزیابی افراد از نظر سرطان روده بزرگ (کولورکتال)

شرح وظایف کارشناس مراقب سلامت خانواده/ بهورز

ارزیابی دوره‌ای

۱. ارزیابی افراد واجد شرایط در قالب مراقبت‌های ادغام یافته سلامت میانسالان و سالمندان بر اساس دستورالعمل مربوطه
۲. تکمیل موارد مربوط به سرطان روده بزرگ در «فرم ارزیابی دوره‌ای»
۳. سؤال در مورد وجود خونریزی دستگاه گوارش تحتانی در طی یک ماه اخیر
۴. سؤال در مورد یبوست در طی یک ماه اخیر با یا بدون اسهال
۵. سؤال در مورد درد شکم و احساس دفع ناکامل یا پر بودن ناحیه مقعد پس از اجابت مزاج
۶. سؤال در مورد کاهش بیش از ده درصد وزن بدن در طی شش ماه همراه با یکی از علائم فوق
۷. در صورت پاسخ مثبت به هر یک از سؤالات، ارجاع فرد مشکوک به سرطان کولورکتال به پزشک برای ارزیابی‌های تکمیلی برای تأیید یا رد ابتلا به سرطان کولورکتال
۸. در صورت پاسخ منفی به تمام سؤالات:
 - سؤال در مورد سابقه ابتلاء به سرطان روده بزرگ (در خود فرد یا خانواده)
 - سؤال در مورد ابتلاء به آدنوم روده یا بیماری التهابی روده
 - در صورت پاسخ منفی ارزیابی
 - در صورت پاسخ مثبت به هر یک از سؤالات:
 - ارجاع غیرفوری به پزشک یا
 - آزمون خون مخفی به روش ایمونولوژیک (IFOBT) با کمک فرد مراجعه کننده طبق دستورالعمل (توسط مراقب سلامت خانواده):
 - اگر علامت به صورت دو خط در کنار حروف C و T باشد یعنی نتیجه تست مثبت است.
 - در صورتی که علامت به صورت یک خط در کنار حرف C باشد یعنی نتیجه تست منفی است.
 - در صورتی که علامت به صورت یک خط در کنار حرف T باشد (مانند قسمت C شکل ۲) یعنی نتیجه تست نامعتبر است و باید این تست مجدد انجام شود.
 - اگر نتیجه تست منفی باشد، توصیه به انجام مجدد تست خون مخفی در مدفوع پس از دو سال می‌شود
 - در صورت مثبت شدن تست، ارجاع غیرفوری به پزشک.
۹. در همه موارد آموزش‌های خود مراقبتی لازم در خصوص علائم مشکوک سرطان روده بزرگ مطابق پمفلت آموزشی

۱۰. آموزش عمومی در مورد علائم هشدار دهنده بروز سرطان کولورکتال و نحوه برخورد و اقدامات اولیه در صورت بروز علائم به بیمار و اطرافیان وی و آموزش به افرادی که در برنامه تشخیص زودهنگام و غربالگری شرکت می‌کنند، برای مراجعه در فواصل برنامه غربالگری، در صورت بروز علائم
۱۱. پیگیری دریافت بازخورد از سطوح پذیرنده ارجاع و بررسی پسخوراند آن‌ها
۱۲. ثبت مشخصات افراد دارای سرطان کولورکتال تأیید شده در « فرم مراقبت بیماران »
۱۳. ثبت مشخصات افراد دارای سرطان کولورکتال تأیید شده در « فرم پیگیری بیماران »
۱۴. گزارش‌دهی غربالگری طبق دستورالعمل برنامه
۱۵. همکاری در ارزشیابی و تحقیق‌های مرتبط با بیماری سرطان

مراقبت بیماران

۱. پیگیری و مراقبت افراد پرخطر (جواب منفی تست خون مخفی در مدفوع (IFOBT) در افراد با سابقه سرطان روده بزرگ یا **آدنوم در خانواده**) تأیید شده توسط پزشک طبق دستورالعمل سالانه برای ارزیابی مجدد (IFOBT) (ارزیابی ممتد)
۲. ثبت اطلاعات در « فرم مراقبت بیماران »
۳. ثبت اطلاعات در « فرم پیگیری بیماران » و ثبت تاریخ مراقبت بعدی
۴. ارجاع بیمار به پزشک طبق دستورالعمل در صورت بروز مشکل یا طبق دستور پزشک
۵. گزارش‌دهی وضعیت مراقبت بیماران طبق دستورالعمل
۶. ارزیابی نیازهای آموزشی و برنامه‌ریزی برای توانمندسازی و خودمراقبتی بیمار
۷. آموزش برای توانمندسازی بیمار